

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอปรางมบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุรพล เพื่องสุวรรณ
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๓๘๑ หมู่ที่ ๖ ต.ปรางมบุรี อ.ปรางมบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
โทรศัพท์ ๐๘๒-๗๒๒๐๒๖๙ Facebook สุรพล เพื่องสุวรรณ Line ๐๘๒-๗๒๒๐๒๖๙
ปีเกิด พ.ศ.๒๕๐๗
๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี สาขาการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

เป็นแปลงเรียนรู้การทำเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่บริเวณ ศพก.อ.ปรางมบุรี ประกอบด้วย
มะพร้าว มะละกอ พืชผักสวนครัว กล้าย และอื่นๆ ในพื้นที่ ๔ ไร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๓.๑ การผลิตปุ๋ยหมัก
- ๓.๒ การผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
- ๓.๓ การบ่มดิน
- ๓.๔ การป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าว

๖. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๖.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๖.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๖.๑.๑ การป้องกันกำจัดศัตรูมะพร้าวโดยวิธีผสมผสาน
- ๖.๑.๒ การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๖.๑.๓ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุน

๖.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๖.๒.๑ การทำเกษตรแบบผสมผสาน

๖.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๖.๓.๑ การบ่มดิน

๖.๓.๒ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๖.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนำจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการบ่มดิน

วัตถุประสงค์ เนื่องจากทรัพยากรดินค่อนข้างเสื่อมโทรม จากการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมี ทำให้โครงสร้างดินไม่อุดมสมบูรณ์เช่นเคย นายสุรพล เพ็ญสุวรรณ ประธาน ศพก.อ.ปราณบุรี และเป็นหมอดินอาสา ได้อบรมการบ่มดิน ซึ่งสามารถช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินก่อนปลูกได้เป็นอย่างดี จึงนำมาปรับปรุงใช้ในศูนย์เรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ที่สนใจต่อไป

เนื้อหา จะเป็นการอธิบายความสำคัญของดิน ปริมาณธาตุอาหารที่พืชต้องการ และการปรับปรุงโครงสร้างดินโดยการบ่มดิน

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ โดยมีแปลงเรียนรู้ของศูนย์เป็นตัวอย่าง และมีการจัดหลักสูตรอบรม ๒ รุ่น หลังจากนั้นนำไปขยายผลแก่ผู้สนใจต่อไป

ภาพแสดง การจัดทำแปลงเรียนรู้

ภาพ แสดงบรรยากาศการจัดอบรมหลักสูตรบ่มดิน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มต้นจากการประสบปัญหาการระบาดของหนอนหัวดำ ในปี ๒๕๕๓ ทำให้ผลผลิตมะพร้าวลดลง เกิดปัญหาในวงกว้าง จึงได้ก่อตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านตลาดบน ตำบลปรางบุรี และได้รับเทคโนโลยี การจัดการหนอนหัวดำโดยวิธีผสมผสาน ทั้งปล่อยแตนเบียนบราคอน และการเจาะต้นโดยใช้สารเคมี อีมาเมกตินเบนโเวอเท.๑.๙๒.% ec. และมีการขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไป และต่อมาได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปรางบุรี เป็นเป็นจุดเรียนรู้ต้นแบบการผลิตมะพร้าว การจัดการศัตรูมะพร้าวแบบครบวงจร

.....และต่อมาได้ปรับเปลี่ยนชนิดสินค้า เพื่อให้ตรงกับการจัดการภายในศูนย์เรียนรู้ เป็นเกษตรผสมผสาน เพื่อเป็นจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรมีพืชหมุนเวียนสร้างรายได้ตลอด แก้ไขปัญหาผลผลิตตกต่ำได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

(๑) ปัญหาเรื่องการระบาดของศัตรูพืช เช่น การระบาดของหนอนหัวดำ ในอดีตเกษตรกรไม่ยอมรับเทคโนโลยีการเจาะลำต้นมะพร้าวด้วยสารเคมี เนื่องจากกลัวต้นมะพร้าวจะถูกทำลาย และโคนล้ม และไม่ยอมรับการปล่อยแตนเบียนบราคอน เนื่องจากคิดว่าใช้ไม่ได้ผลจริง จึงต้องเกิดการสร้างการรับรู้ การปฏิบัติให้เห็นจริง เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ยอมรับให้ได้

(๒) ปัญหาภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง น้ำท่วม ทำให้ต้องปรับตัวรับมือสถานการณ์ต่างๆ ให้ทัน

(๓) ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น แต่ราคาผลผลิตตกต่ำ จึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตเพื่อลดต้นทุน เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การแปรรูป เป็นต้น

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

(๑) การปรับปรุงบำรุงดินโดยการนํมดิน

(๒) การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานโดยเน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ / แมลงศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ ไตรโคเดอร์ม่า แมลงหางหนีบ เป็นต้น

(๓) การใช้น้ำหยด เพื่อเป็นการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

(๔) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

มีการวางแผนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่เหมาะสม หลังจากนั้นนำดินในแปลงไปวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในดิน หลังจากนั้นปรับปรุงบำรุงดิน เน้นการลดการใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด) ๑.เตรียมวัสดุ:เลือกใช้วัสดุอินทรีย์ที่หาได้ง่าย เช่น ปุ๋ยหมัก, แกลบ, ฟางข้าว, ใบไม้แห้ง หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่นๆ.

๒. ผสม:นำวัสดุอินทรีย์มาคลุกเคล้ากับดินในปริมาณที่เหมาะสม และเติมน้ำให้มีความชื้นพอเหมาะ (ประมาณ ๗๐%).

๓. หมัก:กองวัสดุที่ผสมแล้วให้สูงประมาณ ๕๐ ซม. คลุมด้วยกระสอบป่านหรือผ้ากระสอบปุ๋ย และหมักทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๕ วัน โดยกลับกองปุ๋ยทุกๆ ๗-๑๐ วัน.

๔. นำไปใช้:เมื่อครบกำหนดแล้ว นำดินที่หมักแล้วไปใช้ในการเพาะปลูก

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) แตงกวา พื้นที่ปลูกจำนวน ๒-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) มะพร้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พืชผัก พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๔) กล้วย พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล จำนวน.....๑.....บ่อ

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ไข่ จำนวน ๑๒๐ (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....๒.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) แตงกวา เป็นเงิน ๑๓๖,๐๐๐.บาท/ไร่ (ผลิต ๔ ครั้งต่อปี)

๑.๒) มะพร้าว เป็นเงิน.๑๑,๓๕๒ บาท/ไร่

๑.๓) กล้วยน้ำหว่า เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๑๕๖,๓๕๒ บาท/ไร่

รายได้ ๓๔๔,๙๖๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก ไข่ไก่

เฉลี่ยรายได้วันละ ๒,๐๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ กล้วยน้ำหว่า มะพร้าว

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕,๔๔๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....-.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

(๑).เป็นจุดเรียนรู้การทอเกษตรผสมผสาน

(๒).เป็นจุดเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิต

(๓).เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรภายใต้ ศพก.

ภาพ แสดงบรรยากาศการจำหน่ายสินค้าเกษตร

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบราหารบุรี...เป็นต้นแบบการทำเกษตรผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย ได้รับรองมาตรฐาน GAP ตอบโจทย์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดังนี้

- (๑) การปรับปรุงบำรุงดิน การบ่มดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- (๒) การปลูกหญ้าแฝก
- (๓) ใช้วัสดุคลุมบริเวณโคนต้น รักษาความชื้นของดิน ตัดหญ้าแทนการใช้สารเคมี
- (๔) การปลูกพืชเกื้อกูลกัน
- (๕) การลดการใช้สารเคมีโดยการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ใช้สารชีวภัณฑ์เป็นหลัก
- (๖) การเลือกใช้น้ำหยด เพื่อช่วยประหยัดน้ำในการทำเกษตร.....

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

(๑) มีการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำเกษตร การใช้ปุ๋ยคอกปรับปรุงโครงสร้างดิน และการบ่มดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน การลดการพังทลายของหน้าดิน จากการปลูกหญ้าแฝก

(๒) มีการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ มีการสร้างแหล่งน้ำในแปลง จัดการระบบน้ำให้เหมาะสมกับพืช เป็นการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

(๓) มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์มากขึ้นจากการปลูกพืชแบบผสมผสาน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

(๑). รางวัลชนะเลิศการประกวดศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๖

(๒). รางวัลบุคคลผู้ทำประโยชน์ด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรดีเด่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี ๒๕๕๗

(๓). รางวัลชนะเลิศศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๗

(๔). รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ประกวดศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนดีเด่นระดับเขต ปี ๒๕๕๗

(๕). ใบประกาศเกียรติคุณ เป็นเอกสารผู้ทำคุณประโยชน์ด้านการเกษตร ฯ ปี ๒๕๕๙

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ที่ผ่านมา ศพก.อ.ปรางมนบุรี เป็นแหล่งอบรม เกษตรกรในอำเภอปรางมนบุรี ทั้งหลักสูตรเกษตรกรผู้นำ หลักสูตรการบ่มดิน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตรวจรับรองการผลิตพืชอาหารปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการศัตรูมะพร้าว โดยวิธีผสมผสาน การบ่มดิน การจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

นายสุรพล เฟื่องสุวรรณ ประธาน ศพก.อ.ปรางมนบุรี เป็นผู้มีความเสียสละ เป็นจุดศูนย์กลางในการรวบรวมปัญหาต่างๆ ผ่านเวทีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ โดยมี การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีการนำปัญหาจากเวทีประชุมเสนอไปยังหน่วยงานราชการ เพื่อลงมาร่วมบูรณาการในพื้นที่ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ในช่วงปี ๒๕๖๖-๒๕๖๗ มีการขอสนับสนุนเครื่องจักรในการขนน้ำแก่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม การทำฝายชะลอน้ำในพื้นที่ตำบลเขาจ้าว การจัดตั้งสถานีสูบน้ำ แก่แปลงใหญ่มะม่วงหนองตาแต้ม บูรณาการโดย โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางมนบุรี เป็นต้น

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑) ใช้พื้นที่บริเวณศูนย์เรียนรู้ ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการเกษตร

๒) จัดหลักสูตรบ่มดิน แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้เรียนรู้จำนวน ๒ รุ่น

๓) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ เรื่องบ่มดิน เศรษฐกิจพอเพียง การจัดการศัตรูมะพร้าว โดยวิธีผสมผสาน เป็นต้น

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- ๑). เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้แนวการใช้แทนเบียนป้องกันกำจัดหนอนหัวดำ
- ๒). เกษตรกรในพื้นที่อำเภอปราณบุรีเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการบ่มดิน
- ๓). เกษตรกรมีการลดการใช้สารเคมี จากการเรียนรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง
- ๔). เกษตรกรมีการปลูกพืชผักผสมผสาน ลดความเสี่ยงในช่วงผลผลิตตกต่ำ
- โดยมีการขายผลดังนี้

แนวคิด/องค์ความรู้	ชื่อ-สกุล/ที่อยู่ของเกษตรกร ที่ปฏิบัติตาม
การบ่มดิน	นายศรีนวล ทิพย์เนตร /หมู่ที่ ๗ ตำบลปราณบุรี นายอนันต์ชัย กิมไช้อย่าง /หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองตาแต้ม รร.ตชด.บ้านท่าวังหิน
การผลิตสารชีวภัณฑ์	นายศรีนวล ทิพย์เนตร /หมู่ที่ ๗ ตำบลปราณบุรี นางบุญเดือน สุนทร/หมู่ที่ ๕ ตำบลวังก้ง
การทำบัญชีครัวเรือน	นางสาวอำภา สิทธิพันธ์/หมู่ที่ ๓ ตำบลปากน้ำปราณ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

(๑). มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร และสถานที่กว้างขวาง สามารถรองรับการประชุมและรับคณะศึกษาดูงานได้ประมาณ ๖๐ ราย และมีสถานที่ภายในศูนย์สามารถจัดงานนิทรรศการ รองรับเกษตรกรได้มากกว่า ๔๐๐ ราย

ภาพ แสดงบรรยากาศในการถ่ายทอดความรู้

2. มุ่งองค์ความรู้/ตัวอย่างของจริง พร้อมสำหรับการศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกร

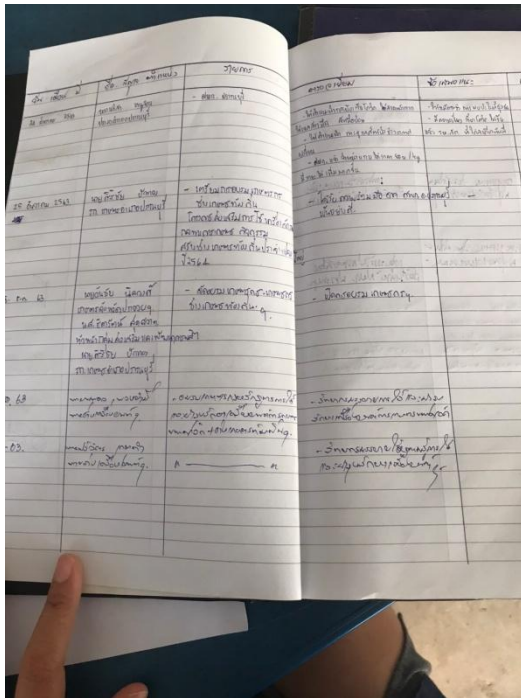
ชื่อ - สกุล ครูบัณฑิต นายสุพล เพื่องสุวรรณ
ที่อยู่ ศพท. บ.6 ด.ปรางบุรี อ.ปรางบุรี
โทรศัพท์ จ.ประจวบคีรีขันธ์ 082-7220269
อาชีพที่เก็บข้อมูลต้นทุน แดงกวา
พื้นที่ 1 ไร่

รายการ	พื้นที่ 1 ไร่ รอบการผลิตที่ 2 1 มิ.ย. 63 - 10 ก.ค. 63		พื้นที่ 1 ไร่ รอบการผลิตที่ 2 1 เม.ย. 63 - 10 พ.ค. 63	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
- ขายแดงกวา	8,520 กก.	117,600.00	7,670 กก.	160,760.00
รวมรายได้		117,600.00		160,760.00
หัก ต้นทุนค่าใช้จ่าย				
ขั้นตอนการผลิต				
- เมล็ดแดงกวา	2 กระป๋อง	720.00	2 กระป๋อง	720.00
- ดิยายาง	3 ม้วน	1,750.00	3 ม้วน	1,750.00
- สายน้ำหยด	2 ม้วน	2,300.00	2 ม้วน	2,300.00
- เชือกฟาง	2 โหล	360.00	2 โหล	360.00
- ดิน	30 ตัน	2,400.00	30 ตัน	2,400.00
- ไม้	100 มัด	8,000.00	100 มัด	8,000.00
ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
- ปุ๋ยขี้วัว	3 กระสอบ	2,780.00	3 กระสอบ	2,780.00
- ปุ๋ยหมัก	3 ตัน	4,500.00	3 ตัน	4,500.00
- ยา	6 ขวด	1,720.00	6 ขวด	1,720.00
- ค่าน้ำ		500.00		500.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
- ค่าแรงงานตนเอง	30 วัน	9,000.00	30 วัน	9,000.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		34,030.00		34,030.00
กำไร		83,240.00		126,730.00
ต้นทุนไร่		34,030.00		34,030.00
ผลตอบแทน/ไร่		83,240.00		126,730.00

ภาพ แสดงองค์ความรู้ต่างๆ

(3) มีเกษตรกรมาใช้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การแจ้งปัญหาการเกษตร การขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการ
 อบรมเกษตรกรจากหน่วยงานต่าง ๆทั้งสิ้น 3,000 ราย

ภาพ แสดงการใช้บริการของเกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ๑) เป็นผู้รับเรื่องร้องทุกข์ด้านการเกษตรในพื้นที่
- ๒) เป็นผู้ประสานงานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการบูรณาการแก้ไขปัญหาในพื้นที่
- ๓) ติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย ศพก.ในพื้นที่อำเภอปรางค์บุรี
- ๔) การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเป็นผู้นำด้านวิชาการและปฏิบัติงานจริง สอดคล้อง และอบรมให้เกษตรกรในพื้นที่
- ๕) แบบอย่างที่ดี ในการทำการเกษตรตามการผลิตพืชปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

- ๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
 ศพก.ปรางค์บุรีมีจุดเด่น เรื่องความเข้มแข็งของประธานศูนย์ มีความรู้ความเข้าใจเราทำเกษตรผสมผสาน การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน โดยเฉพาะการใช้แตนเบียนในการจัดการศัตรูมะพร้าว การใช้สารชีวภัณฑ์ในพืชผัก การบ่มดิน รวมทั้งการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี
 ศพก.อำเภอปรางค์บุรี ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางในหลวงรัชกาลที่ ๙ และ๑๐ เรื่องการทำเกษตรผสมผสาน โดยเห็นว่าการทำเชิงเดียวนั้นมีความเสี่ยงในสถานการณ์ผลผลิตตกต่ำ ซึ่งการทำเกษตรผสมผสานนอกจากลดความเสี่ยงเรื่องราคาผลผลิตแล้ว ยังนำมาใช้บริโภคในครัวเรือนได้อีกด้วย อีกทั้งยังมีการขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นให้สามารถปฏิบัติตามได้อีกด้วย
 นอกจากนี้ เป็นว่าเป็นจุดเรียนรู้และประสานงานการช่วยเหลือเกษตรกรกับหน่วยงานราชการในพื้นที่เป็นอย่างดี ซึ่งเกิดผลดีแก่เกษตรกรอย่างมากทั้งในเรื่องของการดำเนินชีวิต การเสียสละ การมีส่วนร่วม ตามแบบของศาสตร์พระราชา เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 - (๑) ประธานศูนย์อาสาสมัครระดับจังหวัด
 - (๒) ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปรางค์บุรี
 - (๓) ประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนระดับอำเภอ
 - (๔) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
 - (๕) คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านตลาดบน ตำบลปรางค์บุรี
 - (๖) คณะกรรมการวัดปรางค์บุรี
 - (๗) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
 - (๘) อาสาสมัครปศุสัตว์หมู่บ้าน
 - (๙) หมอดินอาสา
 - (๑๐) ฝนหลวงอาสา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ศพก.อำเภอปรางค์บุรี นำโดย นายสุรพล เฟื่องสุวรรณ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร บ่มดิน การผลิตสารชีวภัณฑ์และอื่นๆ จะมีเกษตรกรทั่วทั้งอำเภอปรางค์บุรีหมุนเวียนมาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่ทาง ศพก.ไม่ได้ต้องการสิ่งตอบแทนใดๆ ทำด้วยใจจิตอาสา นอกการด้านการเรียนรู้ยังเป็นศูนย์กลางการประสานงานไปยังหน่วยงานราชการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น ภัยแล้ง น้ำท่วม การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การระบาดของโรคแมลง ศพก.อำเภอปรางค์บุรี จะเป็นจุดหลักที่เกษตรกรนึกถึงเสมอ สิ่งทั้งหมดนี้เกิดจากความสามัคคีของคณะกรรมการ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา จึงเห็นได้ชัด ศพก.อำเภอปรางค์บุรี มีความรัก สามัคคี

ภาพ แสดงความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“มุ่งมั่น เสียสละ เข้าถึง พร้อมพัฒนา”

๗

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

(๑) นางสาวจันทนี โจมกลาง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
(๒) นายพุดพิงศ์ ปரியานุกูล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
(๓) นายสันหนัฐ ชูแสง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

สัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบเชิงลึก ตามประเด็นการถอดบทเรียนที่กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน หลังจากนั้นทบทวนประเด็นอีกครั้ง และสรุปประเด็นจากข้อมูลที่เก็บมา วิเคราะห์และทบทวนเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารรายงานการประชุม การตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ประเด็นในการถอดบทเรียนค่อนข้างเยอะ อาจจะทำให้บางประเด็นอาจมีข้อมูลคล้ายๆกัน

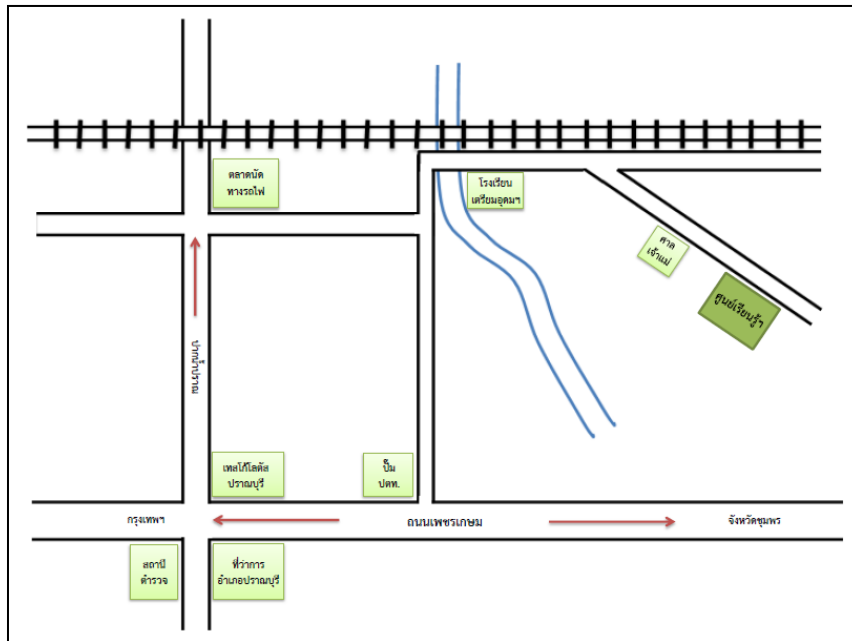

ภาพแสดงกิจกรรมการติดตาม และถอดบทเรียน

ภาคผนวก

แผนที่ไปศูนย์เรียนรู้

ภาพ แผนที่ไป ศพก.อำเภอปรางบุรี

ภาพ แผนที่ผังบริเวณศูนย์เรียนรู้

เครือข่าย ศพก.อ.ปราณบุรี จำนวน ๓๘ ศูนย์

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
1	วิสาหกิจชุมชนตามรอยพ่อแบบพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	1	หนองตาแต้ม	นายวิโรจน์ กอนสุข
2	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์บ้านหนองหอย	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	4	วังก่พง	นายจรัส อิ่มน้อย
3	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขาน้อยพัฒนา	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	1	เขาน้อย	นางไพวัลย์ วงศ์ฮาด
4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกาพัฒนาสามัคคี	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	7	ปราณบุรี	นางสาววัน ศิลปะแท้
5	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรกรังยาวพัฒนา	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	3	วังก่พง	นางสาวอึ้ง บุตรเจียมใจ
6	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานบ้านหนองตาหลวง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	1	ปราณบุรี	นางสาวบงอร บัวเกิด
7	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลวังก่พง	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	5	วังก่พง	นางบุญเดือน สุนทร
8	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านนาพะเนียด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	2	ปราณบุรี	นางสาวสายจิต บุญพวง
9	ศตปช.เครือข่ายผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลเขาน้อย	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	6	เขาน้อย	นางบรรจง อินทรยงค์
10	สหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์กประจำบุรีรัมย์	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	9	หนองตาแต้ม	นางจรัส เทพรอด
11	ชุมชนสหกรณ์โคนมภาคใต้และตะวันตก	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	3	หนองตาแต้ม	นายณนทะชัย โนนพุดชา
12	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านโรงสูบ	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	6	เขาน้อย	นางสาส์ ใจตรง
13	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเขาเจ้า	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	1	เขาเจ้า	นายจุฬา แป้นทอง
14	ศูนย์เรียนรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินบ้านปรีอ้อย	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	3	ปากน้ำปราณ	นางสาวอุบล จันทพร
15	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองตาแต้ม	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	1	หนองตาแต้ม	นางสมหมาย กอนสุข
16	ศูนย์เรียนรู้การผลิตมะม่วงคุณภาพ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	5	หนองตาแต้ม	นายอนันต์ชัย ภูมิไชย
17	ศูนย์เรียนรู้การผลิตมะพร้าว	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	6	ปราณบุรี	นายณัฐพล อรชร
18	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงกวาง ต.วังก่พง อ.ปราณบุรี	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	2	วังก่พง	นายสมยศ เผ่าพันธ์
19	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักหมู่ที่ 7 บ้านหนองกา	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	7	ปราณบุรี	นายศรีนวล ทิพย์นคร
20	ศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตเห็ดรวมคุณภาพ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	5	เขาเจ้า	นายวรพล ประดับพชา
21	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเขาเจ้า	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	5	เขาเจ้า	นางสุปราณี มีงคองไธ
22	ศูนย์เรียนรู้การผลิตสับปะรดคุณภาพ	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	3	วังก่พง	นายเจริญ ไช้แก้ว
23	ศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าวคุณภาพ	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	1	ปราณบุรี	นางอุไร ห่มซ้อน
24	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรเขาน้อยฝั่งตะวันตก	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	5	เขาน้อย	นายจิรพันธ์ สัมณี
25	วิสาหกิจชุมชน 789 ไทยเอิร์ธ	อื่นๆ	4	วังก่พง	นางสาวแสงเดือน ส่องรอบ
26	ชมรมผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดประจวบฯ หมู่ 1 ต.ปราณบุรี อ.ปราณบุรี จ.ประจวบฯ	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	1	ปราณบุรี	นายภาณุวัฒน์ สิริภูมิ
27	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านห้วยแสงพันธ์	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	6	หนองตาแต้ม	นายธวัชชัย สุวรรณสงวน
28	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านหนองกา	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	7	ปราณบุรี	นางอัมพร ทิพย์นคร
29	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลปราณบุรี	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	7	ปราณบุรี	นายสมาน ทิพนคร
30	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านตลาดบน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	6	ปราณบุรี	นางสาวสุกานดา เพื่องสุวรรณ
31	ศูนย์เรียนรู้การผลิตฮอว์กงาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	6	เขาน้อย	นายณวัฒน์ เจริญเพิ่มพงศ์
32	ศตปช.เครือข่ายบ้านห้วยพลับ	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	5	หนองตาแต้ม	นางสาวกุลชล ภูมิไชย
33	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มโพธิ์	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	4	ปราณบุรี	นางสาววัน นิลดำ
34	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสับปะรดตำบลวังก่พง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	2	วังก่พง	นางอุบล อินธิม
35	ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่อำเภอปราณบุรี (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านห)	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	7	ปราณบุรี	นายวิชรินทร์ ก้อนเมฆ
36	ศตปช.เครือข่ายบ้านวังยาว	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	3	วังก่พง	นางมลิวิภา จันทกสิน
37	วสช.เกษตรเชิงท่องเที่ยวทะเลโลก	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4	ปากน้ำปราณ	นายเทวินทร์ จันทวงศ์
38	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านห้วยพลับ	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	5	หนองตาแต้ม	นายสุรพล สัมพันธ์แจ้งวิง